

Burhanettin Duran

bduran@setav.org

Türkiye Yüzyılı Vizyonunun Türk Siyasetine Etkisi

Erdoğan'ın seçim kampanyasına erken ve hızlıca başlaması, muhalefet üzerinde psikolojik üstünlük kurmasıyla sonuçlanmıştı. Alevi açılımı ve başörtüsüne anayasal düzenleme ile siyaset alanını genişleten Erdoğan şimdi de "Türkiye Yüzyılı" ile kampanyasının söylem çerçevesini belirlemede ön aldı. Bu iddialı ve kapsayıcı söylemin karşısına 6'lı masanın bileşenlerinin ne koyabileceği bundan sonraki tartışma konusu olacak.

A y sonunda, Cumhuriyetimizin 99. yıldönümünden bir gün önce Cumhurbaşkanı Erdoğan, merakla beklenen "Türkiye Yüzyılı vizyonunu" açıkladı. Bundan bir gün önce ise Erdoğan'ın sosyal medya hesabından yayımlanan ve konuşması sırasında da salonda gösterilen videonun konusu ile altındaki metin, vizyon belgesi hakkında önemli ipuçları barındırıyordu. Mustafa Kemal Atatürk'ün isteğiyle harekete geçen Türk savunma sanayiinin öncü isimlerinden Şakir Zümr'e'nin yarım kalan hikayesini anlatan film, "Ülkemizin ve medeniyetimizin kazanımları üzerinde

yükselteceğimiz Türkiye Yüzyılı vizyonu ile asırlık hamleler hayata geçecek, hayallerimiz inşallah bir bir gerçek olacak" cümlesiyle sunulmuştu. Bu kısa film, Türk modernleşmesini süreklilik içerisinde okuyan ancak Erdoğan dönemindeki devrimci atılımları öne çıkaran bir çerçeveye işaret ediyor. Cumhuriyetin kurucusunun hayallerinin AK Parti'nin yirmi yıllık iktidar döneminde gerçekleştiğini anlatıyor. Savunma sanayiinden dış politikaya, eğitimden teknolojiye birçok alanda "yükselen Türkiye'nin hikayesini" ve "yeni büyük atılımların lideri Erdoğan'ı" sunan yeni örneklerin AK Parti'nin seçim kampanyasında yer alması şaşırtıcı olmaz. Böylece Atatürk-Erdoğan hattı çizilir.

 Cumhurbaşkanı Erdoğan partisinin "Türkiye Yüzyılı" tanıtım toplantısı kapsamında konuşma yapıyor. (Mustafa Kamacı/AA, 28 Ekim 2022)

TÜRKİYE YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

İLETİŞİMİN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

DEĞERLERİN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

İSTİKRARIN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

DİJİTALİN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

İLETİŞİMİN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

DEĞERLERİN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

VERİMLİLİĞİN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

DEĞERLERİN YÜZYILI

TÜRKİYE YÜZYILI

Vizyon Belgesi Öncesi Siyasetin Durumu

"Kapsayıcı-kuşatıcı" bir dille farklı kesimleriyle tüm Türkiye'yi gelen yüzyılın şekillendirilmesi için yeni hamlelere davet edecek vizyon belgesinin "umuda ve birlikte yapmaya" odaklanması bekleniyordu. Cumhuriyet, demokrasi, medeniyetimiz, yerli-millî değerlerimize dayanma, iç ve dış vesayetle mücadele, bağımsızlık ve etkin küresel aktör olma gibi temaları bir araya getirecek bu vizyonun açıklanmasına muhalif gazetecilerin de çağrılması, Türkiye Yüzyılı söylemine uygun bir davranış oldu. Erdoğan'ın seçim kampanyasına erken ve hızlıca başlaması, muhalefet üzerinde bir psikolojik üstünlük kurmasıyla sonuçlanmıştı. Alevi açılımı ve başörtüsüne anayasal düzenleme ile siyaset alanını genişleten Erdoğan şimdi de "Türkiye Yüzyılı" ile kampanyasının söylem çerçevesini belirlemede ön aldı. Bu iddialı ve kapsayıcı söylemin karşısına 6'lı masanın bileşenlerinin ne koyabileceği, bundan sonraki tartışma konusu olacak.

Cumhurbaşkanı adayı konusunda geç kalan muhalefet temel politika ve vizyon belirlemede de yavaş kalıyor. Şimdiye kadar CHP tarafından seslendirilen "Cumhuriyetin ikinci yüzyılı" kavramlaştırması bir dönemlendirme tespitinden öteye geçmiyor, yani bir iddiayı içermiyor. "Cumhuriyet" temasının CHP'nin seçim söylemlerinde merkezi yerde olması sürpriz olmaz. Ancak Kılıçdaroğlu'nun bazen kullandığı "helalleşme" ve "yeniden inşa" vurguları ise henüz çok muğlak ve diğer muhalefet partilerinin onayını alabilir mi belli değil. Dahası, İYİ Parti ve HDP'nin "nasıl bir yeniden inşada" anlaşabileceği ise tümüyle belirsiz. Seçimlere yedi ay kala kampanyalar şekillenirken Cumhuriyeti sahiplenmenin ortak olacağı anlaşılıyor. Ancak Türkiye Yüzyılı'nda yükselişin yeni atılımları ile "yeniden inşa" mı yarışacak göreceğiz. Her halükarda "hangi Cumhuriyet" tartışmasının yaşanacağını tahmin edebiliriz.

Cumhuriyeti Yücelten "Türkiye Yüzyılı"

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Türkiye Yüzyılı" vizyonunu paylaştığı Ankara Arena'da konuşması başlamadan önce dinletilen müzikler ve sergilenen görseller dikkat çekiciydi. Türkiye'nin farklı renklerine ama özellikle gençlere seslendiği görülen görsel malzeme yeni bir başlangıç arayışının ve söyleminin yansımalarıydı: "Gelin, yü-

 Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ankara Spor Salonu'nda düzenlenen AK Parti "Türkiye Yüzyılı" Tanıtım Toplantısı'na katıldı. (Murat Çetinmühürdar-TCCB/AA, 28 Ekim 2022)

Erdoğan'ın her hafta somut icraatlarla içini doldurduğu "Türkiye Yüzyılı" vizyonu iktidar lehine değişen siyasi havayı perçinleyecektir. TOGG'dan Karadeniz gazına ve Akkuyu nükleer reaktörüne uzanan bu gündemin kapsayıcı dille sürdürülmesi halinde muhalefetin dağınıklığı, iç çekişmeleri ve geç kalmışlığı daha da belirginleşir.

zümüzü hem doğruya hem batıya ama asıl Doğruya Doğru Dönelim." Erdoğan "Başlasın Türkiye Yüzyılı yarın değil, hemen şimdi" şarkısıyla sahneye geldiğinde katılımcıların coşkusu zirve yaptı. Beklendiği gibi Erdoğan'ın vizyon konuşması duygu, hizmet, ortak değerler ve gelecek hedefleri ile bezenmişti. Aşaföya'nın açılmasını küresel vesayete karşı çıkış olarak sunduğu noktada salonda alkışlar yükseldi.

Bir cümleyle özetlenecek olursa, Erdoğan'ın Türkiye Yüzyılı vizyonu "büyük ve güçlü Türkiye'nin inşasını hep birlikte tamamlama" çağrısı olarak ifade edilebilir. Yine, bu vizyonu katkılara açık bırakması ve herkesi 29 Ekim 2023'e kadar "konuşmaya, tartışmaya ve tekliflere" çağırması dikkatimi çeken hususların başında geldi. Bu çağırışı yaparken "birlikte inşa etme, yeni bir millî mutabakat zemini oluşturma, katılımcı demokratik Cumhuriyet kimliğiyle taçlandırma, siyasetin eksenini emek ve eser üzerine yeniden kurma, pozitif özgürlük, yükseliş dönemini başlatmak farklılıklarla zenginleşmek ve yankı odalarından çıkmak" gibi önerileri kullanması önemliydi.

Erdoğan'ın Türkiye Yüzyılı vizyonu konuşmasındaki temel argümanın "20 yılda Cumhuriyetimizin ilk asrının eksikliklerini giderme ve ikinci asrın hazırlıklarını tamamlamak" şeklinde olduğu görülüyor. Dolayısıyla bu ifade, Türkiye yüzyılı hayali için güçlü bir başlangıç yapma arzusunu yansıtır.

Hedefler arasında ülkemizi muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkarmak, akil, adil ve hakim bir güç haline getirmek ve en büyük 10 devlet arasına yükseltmek, kritik eşikte olan Türkiye'nin üst ligin ön sıralarında yer almasını sağlamak bulunuyor.

Cumhuriyetin yeni yüzyılını tanımlamak için Erdoğan'ın kullandığı temalar Arena'nın köşelerine de asılmıştı: Sürdürülebilirlik, huzur, başarı, güven ve istikrar, üretim, verimlilik, güç, dijital, iletişim, bilim, kalkınma, barış, değerler, haklı, şefkat, istiklal ve istikbal ve gençler...

Erdoğan'ın vizyon konuşması Selçuklu-Osmanlı-Cumhuriyet sürekliliğini kurmakla kalmıyor, kullandığı sembol ve kavramlarla Türk modernleşmesini tamamlama niyetini izhar ediyor. Dolayısıyla konuşmanın özü Cumhuriyetin ideallerini sahiplenerek yeni bir yükselme dönemine geçme amacıydı.

Aslında Erdoğan, siyasi mücadelesini Mustafa Kemal Atatürk ile başlayan Cumhuriyet projesinin tam merkezinde görüyor. Türkiye'yi iç ve dış vesayetlerden kurtararak küresel bir aktöre dönüştürme vizyonu sunuyor. Bu yaklaşımın muhalefet için bir meydan okuma teşkil ettiğini söyleyebilirim. Erdoğan'ın "yeni Kızılelma" olarak adlandırdığı Türkiye Yüzyılı vizyonu konuşmasında en iddialı bulduğum cümleyi tekrarlamak gerekirse: "Türkiye Yüzyılının, ülkemizle birlikte bölgemizden başlayarak dünyanın her yerine demokrasi, kalkınma, barış, refah götürececek bir devrimin de adı olduğunun muştusunu tüm insanlıkla paylaşıyoruz."

Erdoğan'ın Yol Haritası

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı "Türkiye Yüzyılı" vizyonunu muhalefetin eleştirmesi şaşırtmadı. Aslında vizyonun yeni milli mutabakat, katılımcı demokratik Cumhuriyet kimliği, pozitif özgürlük, sosyal adalet, yankı odalarından çıkmak, farklılıklarla zenginleşmek, erdem ve adalet devleti gibi çağrılar olumlu görülse de muhalif yorumculardan "inandırıcılık" temelinde itirazlar yükseldi. "Bu saatten sonra kimseyi inandıramazsınız" argümanı etrafında toplanan eleştiriler, yirmi yıllık AK Parti iktidarının performansının "kutuplaştırma siyaseti yerine bütünleştirme siyasetini koyalım" önerisine uymadığını iddia ettiler. Daha insafli olanları ise "uygulamayı görelim" tavrı takındılar.

Bence muhalif gazetelerin temsilcilerini vizyon konuşmasına davet eden siyasi akıl bu tepkileri bekliyordu. Neticede iktidarda olmanın yükü ve sorumluluğu var. İlk muhalif tepkilerin inandırıcılık sorgulaması şeklinde olması AK Parti'nin kararlılığını azaltmamalı. Kapsayıcı bir dil ile konuşma ve kutuplaşmayı terk ederek bütünleşmeye, huzura ve birlikteliğe vurgu başta gençlerin olmak üzere tüm seçmen gruplarının arzusu.

AK Parti bir yandan zorlu şartlarda mücadele verebiliyor diğer yandan değişim kapıya geldiğinde buna uyum sağlayabiliyor. Böylece kendi hikayesini yeniden yazabilen bir parti olarak öne çıkıyor. Erdoğan'ın güçlü liderliğinin bir yansıması da bu yenilenme kapasitesinin yüksek olması.

 Türkiye'nin vizyon projeleri arasında yer alan Togg'un seri üretiminin yapılacağı Gemlik Kampüsü'ndeki açılış töreni, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın gelişiyi başlattı. (Murat Çetinmühürdar-TCCB/AA, 29 Ekim 2022)

Aday konusunda geç kalan muhalefet, temel politika ve vizyon belirlemede de yavaş. CHP'nin "Cumhuriyetin ikinci yüzyılı" kavramlaştırması sadece bir dönemlendirme tespiti, yani bir iddiayı içermiyor. Kılıçdaroğlu'nun "helalleşme" ve "yeniden inşa" vurguları ise çok muğlak. Dahası, İYİ Parti ve HDP'nin "nasıl bir yeniden inşada" anlayabileceği tümüyle belirsiz.

Bu itibarla, AK Parti muhalefetin eleştirilerinin işe yarayan kısımlarını alarak kapsayıcı söylemini tahkim etmeli. Güncel siyasetin rekabetinin ve polemiklerinin kapsayıcı dilin önüne geçmesine müsaade etmemeli. Dahası, Erdoğan'ın "Türkiye Yüzyılı" konuşmasının toplumun tüm kesimlerini kapsayan "gelin 29 Ekim 2023'e kadar Türkiye Yüzyılını konuşalım" çağrısı ile bitmesi, muhalefetin eleştirilerini de içine alan yeni bir zemin oluşturuyor. AK Parti'nin öncülük ettiği gündem artık "hep birlikte Cumhuriyetin önündeki yüzyılı, yani geleceği konuşmak" üzerine. Bu gelecek için kimin hangi önerileri sunacağı ve bu tartışmanın nasıl yapılacağı 2023 seçimlerine giderken turnusol kağıdı fonksiyonu üstlenecek.

CHP'nin seçimlere "Cumhuriyetin ikinci yüzyılı" kavramlaştırmasıyla gitme yönelimi de hatırlandığında siyasetin ortak zemini "hepimiz için Cumhuriyet" üzerine olmalı.

Cumhuriyetin ideallerini benimsemek siyasetin ortak değeri ise tartışması da Türkiye gemisini günümüz dünyasının tehlikeli sularında hangi kaptanın yüzdürebileceğidir. Hangi vizyon, hangi ilke, hangi kadro ve hangi politikalarla ülkemizin geleceğe taşınabileceğidir. Bu tartışma geriye doğru değil ileriye doğru bir tartışma olmak durumunda. Son yirmi yılda dindarlar, Kürtler ve Aleviler açısından yaşadığımız normalleşme geriye kalan sorunlarımızı gelecek perspektifiyle çözmeyi gerekli kılıyor. Bu yarışta geçmişe bakıp reaksiyoner dille konuşan kaybeder. Umudu, refahı, kalkınmayı, özgürlüğü, katılımı ve adaleti öne çıkaran kazanır.

Cumhuriyetin adayını, vizyonunu erkenden belirlemekle önemli bir fırsat ele geçirdi. Erdoğan'ın her hafta somut icraatlarla içini doldurduğu "Türkiye Yüzyılı" vizyonu iktidar lehine değişen siyasi havayı perçinleyecektir. TOGG'dan Karadeniz gazına ve Akkuyu nükleer reaktörüne uzanan bu gündemin kapsayıcı dille sürdürülmesi halinde muhalefetin dağınlığı, iç çekişmeleri ve geç kalmışlığı daha da belirginleşecek.